

De två klarinettsonaterna op. 120 från sommaren 1894 är **Johannes Brahms** sista kammarmusikverk. Verkens inspiratör är, liksom klarinetrions och klarinettkvintettens, den framstående klarinettvirtuosen Richard Mühlfeld, som Brahms träffat 1891. De är båda skrivna för B-klarinet. Brahms har gjort versioner för både viola och violin, som ersättare för klarinetten. Den andra klarinettsonaten är ovanlig genom att den har tre satser med i stort sett samma tempo. Det saknas i varje fall en riktigt långsam sats. Den ytterst korta och snabba finalsatsen kan sägas utgöra en sista variation av det tema som presenteras i sats tre.

Organisten och tonsättaren **Otto Olsson** är kanske mest känd för sin orgelmusik och sina 70-tal körverk. Håkan Rosengren ger följande information om *Cantilena* och *Allegretto*: ”... detta (är) originalmusik för piano och klarinet; det rör sig om två stycken från en opublicerad tiosatsig svit av Otto Olsson för klarinet och piano ... Charmigt, opretentiös, folkmusikinspirerat, och lite svenskt nationalromantiskt.”

Den franska tonsättaren **Marie Grandval** fick sina första lektioner av familjevännan Friedrich von Flotow och tog senare privatlektioner för Chopin och Saint-Saëns. *Invocation* är det första av Två stycken för klarinet och piano. Det är vemodsfyllt med en ljusare mellandel.

Tonsättaren **Augusta Holmès** var en färgstark kvinna. Under flera år var hon elev till César Franck, och kanske även hans musa. Hennes verk *Ode Triomphale*, till 100-årsminnet av franska revolutionen – en beställning hon fick i konkurrens med Saint-Saëns, Fauré, Massenet, d’Indy m.fl. manliga kompositörer – krävde 1200 musiker. *Lento molto* för klarinet och piano däremot är ett stillsamt, mollstämt litet stycke med ett kontrasterande utspel i mitten.

Auguste de Boeck var en flamländsk tonsättare som i musikstil var påverkad av nyryssarna, framför allt Rimskij-Korsakov. Han var mycket produktiv och skrev över 400 verk. I *Impromptut* för klarinet och piano inramas en lyrisk mellandel av ett virtuost avsnitt av perpetuum-mobile-karaktär.

Yngve Bernhardsson

Detta är LKF:s sista konsert för säsongen, men passa på att lyssna på Framtidskonserten med Linköpings symfoniorkester 17 april samt Östgöta Blåarsymfoniker med Carmina Burana 21 april och A Sinatra Feeling 12 maj.

Håkan Rosengren Duo

Håkan Rosengren klarinet

Nanako Urase piano

Wallenbergsalen
Östergötlands museum
16 april 2016 kl. 16.30

Konserten ges i samverkan med Östergötlands museum och med stöd av Kultur- och fritidsnämnden i Linköping, Statens kulturråd, Sensus studieförbund och Scandic i Linköping.

Program

Robert Schumann (1810–1856)

Fantasistycken, op. 73

Zart und mit ausdruck

Lebhaft, leicht

Rasch und mit feuer

Bela Kovacs (f. 1937)

Hommage a Manuel de Falla för soloklarinett

Bohuslav Martinu (1890–1959)

Sonatina

Francis Poulenc (1899–1963)

Sonat

Allegro tristamente

Romanza

Allegro con fuoco

Johannes Brahms (1833–1897)

Sonat i Ess-dur, op. 120 nr 2

Allegro amabile

Appassionato, ma non troppo allegro

Andante con moto – Allegro

Cantilena **Otto Olsson** (1879–1964)

Invocation **Marie Grandval** (1828–1907)

Allegretto **Otto Olsson** (1879–1964)

Lento molto **Augusta Holmès** (1847–1903)

Impromptu **August de Boeck** (1865–1937)

Robert Schumanns *Fantasistycken* skrevs under ett par dagar i februari 1849. Titeln kunde lika gärna stått i singularis. De tre styckena bildar nämligen en enhet med tydligt sammanhållande drag. Melodierna är sammansatta av motiv som ofta upprepas och bearbetas och första styckets inledande tema dyker upp i sista stycket. Som så vanligt hos Schumann uppvisar verket stora kontraster, som speglar Schumanns sammansatta personlighet. Stämningen växlar ständigt mellan det dionysiska och djärva och det apolloniska och inåtvända. Klarinettstämman är skriven för A-klarinetten.

Den ungerske tonsättaren och klarinettisten **Bela Kovacs** skrev för soloklarinett 9 hyllningsstycken till 9 olika tonsättare: Bach, Bartok, Chatjaturjan, Debussy, de Falla, Kodaly, Paganini, Richard Strauss och Carl Maria von Weber. Stycket till Manuel de Falla är skrivet med den klassiska spanska flamencon som utgångspunkt. Stycket får klarinetten att likna flera olika instrument. Förutom trumpetstötarna i början är det lätt att känna igen fraser som till förvillelse liknar gitarrarpeggion.

Bohuslav Martinu var mycket produktiv. Han skrev 16 operor och 16 baletter, 35 konserter och över 70 kammarmusikverk, bl.a. 8 stråkkvartetter. Den amerikanske musikrecensenten Joseph Stevenson har betecknat Martinus musik som en blandning av Dvoraks humor, Janaceks komplexa rytmik och Stravinskis neoklassicism. Denna blandning är väl företrädd i *Sonatinen* från 1956. Det lättlyssnade stycket med ett överflöd av tonala melodier beskrivs av en annan amerikan, klarinettpedagogen Eric Tishkoff, så här: Stycket är skrivet som en enda sammanhängande sats bestående av kontrasterande avsnitt. I sonatinen, liksom i mycket av tonsättarens produktion, undviker Martinu vanliga musikaliska former. Som ett resultat av detta är hans verk, tidvis, något av en inre monolog, där sambanden mellan avsnitten är svåra för lyssnarna att uppfatta.

Arthur Honegger dog 1955. Fyra år senare börjar **Francis Poulenc** arbetet på en klarinettsonat tillägnad hans minne. De två vännerna tyckte i början inte om varandras musik. ”Arthur tycker att min är för lätt och jag tycker hans är för tung”, lär Poulenc en gång yttrat. Under Arthur Honeggers sista år fick de dock större respekt både för varandra och för varandras musik. Sonaten blev inte färdig förrän 1962, ett ganska typiskt exempel på Poulencs omständliga och långsamma kompositionsarbete. Den publicerades 1963 och uruppfördes samma år i USA med Benny Goodman och Leonard Bernstein som interpret.